

Agentúra
Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy z náboženskej výchovy pre 4.ročník ZŠ

(spracované v súlade učebnými osnovami predmetu náboženstvo/náboženská výchova, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska na plenárnom zasadnutí 3. 6. 1992 v Nitre. Ministerstvo školstva SR schválilo dňa 19. 7. 2002 pod číslom 880/2002-41.)

September 2010

Náboženská výchova

1 hodina týždenne (1+0), 33 hodín ročne

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne
Ročník	štvrtý
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 1
Stupeň vzdelania	primárne
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu v 4. ročníku

Náboženstvo ako skutočnosť, ktorá sa nás dotýka, je súčasťou nášho životného procesu, je ústredným stavebným kameňom nášho interpretačného modelu a tiež jeho identity. Náboženská výchova je utváraná ako predchádzajúce rozhodnutie pre dobro dieťaťa, pre rozvoj najhlbších dimenzií jeho osobnosti. Cieľom náboženskej výchovy v škole, na báze hodnôt, je základná sloboda, dospelosť a samostatné rozhodovanie mladého človeka.

Predmet "náboženská výchova" je výchovno-vzdelávacím predmetom, na ktorom je nevyhnutné osvojiť si vedomosti a skúsenosti, ktoré majú neodmysliteľný vplyv na vytváranie základného náboženského postoja a uvádzanie do praxe v podobe kresťanského životného štýlu. Nakoľko dejiny a kultúra nášho národa, ako aj celej Európy, stoja na kresťanskom základe, položenom svätým Cyrilom a Metodom, je samozrejme toto duchovné bohatstvo poznávať a rozvíjať súčasne so zdokonaľovaním sa v ďalších oblastiach spoločenského i osobného života.

Štvrtý ročník náboženskej výchovy nadväzuje na poznatky žiakov nadobudnutých v predchádzajúcich ročníkoch a tieto ďalej prehľbuje a rozvíja. V tomto ročníku sa pozornosť venuje životu Cirkvi ako Božieho ľudu, sviatostiam a liturgii. Cieľom tohto ročníka bude prehľbovanie náboženských vedomostí a zároveň pozývanie žiakov k stále aktívnejšiemu prežívaniu viery prostredníctvom sviatostného a liturgického života v Cirkvi.

Ako Boží ľud liturgiou spoločne oslavujeme Boha, nášho Otca a najvyššieho Dobrodinca. Žiaci sa oboznamujú so všetkým, čo súvisí s liturgiou. Zúčastňovaním sa na liturgickom slávení prehľbujú osobný vzťah s Bohom i s ostatnými ľuďmi navzájom.

Výchovné a vzdelávacie ciele

Pre dosiahnutie cieľa výučby treba mať na zreteli vzdelávacie a výchovné ciele. Vzdelávacím cieľom náboženskej výchovy na I. stupni ZŠ je podanie základných pravd viery, kresťanská orientácia, pochopenie významu sviatostí a liturgie. Vedomostná stránka má spontánne prejsť do výchovného procesu dieťaťa, kde sa postupne buduje a rozvíja jeho kresťanský životný postoj.

Obsah vzdelávania

Prehľad tematických celkov a stanovený počet hodín

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

P.č.	Tematický celok	Počet hodín
1.	Cirkev - Boží ľud. Štruktúra Cirkvi.	6
2.	Svätá omša. Liturgické predmety, rúcha, úkony. Spev pri Bohoslužbách.	10
3.	Sviatosti a sväteniny.	8
4.	Liturgický rok	6
5.	Úcta k svätým a život modlitby	3

Obsah, náučné (A) a výchovné (B) ciele

1. Cirkev - Boží ľud. Štruktúra Cirkvi

1.1. Stretnutia

A: - prostredníctvom zážitkov z prázdnin priviesť deti k dôležitosti života v spoločenstve,
- rozlíšiť stretnutia náhodné, plánované a nutné pre život,
- uvedomiť si, že najkrajšie je stretnutie s Kristom uprostred.

B: - naučiť deti tešiť sa z príjemných stretnutí s ľuďmi,
- uvedomovať si Ježišovu prítomnosť v stretnutiach.

1.2. Boží ľud

A: - poukázať na rozdiel medzi prirodzenou a duchovnou rodinou (Cirkev),
- sprostredkovať základné vedomosti o vzniku Cirkvi a poukázať na jej pokračovanie v dnešných časoch a sprítomnenie vo farnosti.

B: - viesť deti k vďačnosti za dar duchovnej rodiny (Cirkvi), do ktorej patria,
- privádzať deti k aktívnemu zapájaniu sa do života farnosti.

1.3. Ježiš a Peter

A: - zakladateľom a neviditeľnou hlavou Cirkvi je Pán Ježiš,
- Ježišovým zástupcom a viditeľnou hlavou Cirkvi na zemi je Peter a jeho nástupcovia - pápeži,
- oboznámiť deti s postavou súčasného pápeža.

B: - vytvárať pozitívny vzťah ku Svätému Otcovi, modliť sa za neho a na jeho úmysly.

1.4. Kňazstvo

A: - predstaviť biskupov, kňazov a diakonov ako pokračovateľov Kristovej moci v Cirkvi,
- oboznámiť deti s postavou miestneho biskupa a kňaza vo farnosti.

B: - viesť deti k dôvere a láske k miestnemu biskupovi, ako aj svojmu duchovnému otcovi.

2. Svätá omša. Liturgické predmety, rúcha, úkony. Spev pri bohoslužbách.

2.1. Kostol

A: - predstaviť kostol ako Boží dom a miesto zhromaždenia Božieho ľudu,
- oboznámiť deti s interiérom kostola (veľmi vhodná je priama návšteva kostola).

B: - vzbudzovať v deťoch lásku k Božiemu chrámu a jeho pravidelnému navštevovaniu,
- povzbudzovať deti k úcte ku kostolu ako domu modlitby a k dôstojnému správaniu sa v ňom.

2.2. Obety

A: - poukázať na rôzne formy obety prítomné v ľudskom živote,
- predstaviť deťom cieľ obety (pomoc, odprosenie, vďaka, oslava, prosba),
- porovnať starozákonné obety s ich prechodom do novozákonnej obety.

B: - vzbudiť v deťoch zmysel pre obeť v ich živote,
- vedieť objaviť ťažkosti v ich osobnom živote a premieňať ich so zameraním na určitý cieľ.

2.3. Bohoslužba slova

A: - vysvetliť deťom zmysel úvodných obradov, ktoré nás pripravujú na stretnutie s nebeským Otcom,

- poukázať deťom na to, že v Božom slove sa nám prihovára sám Boh.

B: - naučiť deti vytvárať si správny postoj pred Bohom, pripraviť si srdce na stretnutie s ním,
- privádzať deti k aktívnemu počúvaniu Božieho slova,
- učiť sa aktualizovať Božie slovo v živote.

2.4. Bohoslužba obety - príprava obetných darov

A: - vysvetliť bohoslužbu obety ako druhú časť svätej omše,
- vysvetliť symboly chleba a vína,
- vysvetliť jednotu Božieho ľudu prostredníctvom chleba a vína.

B: - učiť sa spájať naše obety s obeťou chleba a vína,
- pomôcť deťom prežívať svätú omšu ako možnosť obetovania ťažkostí a radostí svojho života.

2.5. Bohoslužba obety - premenenie, eucharistická modlitba

A: - vysvetliť deťom, že eucharistická modlitba a premenenie sú vrcholom svätej omše,
- predstaviť deťom, za čo všetko vzdávame Bohu vďaka.

B: - viesť deti k sústredenému prežívaniu chvíle premenenia,
- vedieť oslavovať Boha za všetko veľké, čo robí v našom živote.

2.6. Bohoslužba obety - prijímanie

A: - predstaviť obrad pokoja ako otváranie sa pre prijatie Božieho pokoja a prinášanie pokoja do samotného spoločenstva ľudí,

- predstaviť Eucharistiu ako pokrm pre dušu a tiež ako spôsob nášho zjednotenia sa s Kristom, ako aj medzi sebou navzájom.

B: - vzbudzovať v deťoch túžbu po čo najčastejšom prijímaní Eucharistie,

- povzbudzovať deti k tomu, aby sa stávali tvorcami pokoja medzi svojimi kamarátmi.

2.7. Bohoslužobné predmety a rúcha

A: - predstaviť deťom základné bohoslužobné predmety a rúcha, ktoré sa používajú pri liturgických sláveniach (tu je znova vhodná návšteva kostola s konkrétnym predstavením),

- vysvetliť symboliku niektorých liturgických predmetov a tiež farieb bohoslužobných rúch.

B: - viesť deti k úcte k bohoslužobným predmetom,

- učiť deti starostlivosti o vlastné telo a dušu, ktoré majú byť oslavou Pána.

2.8. Úkony v liturgii

A: - vysvetliť deťom jednotlivé liturgické úkony a ich symboliku,

- poukázať na potrebu oslavovať Boha celým telom.

B: - učiť deti zapájať do jednotlivých úkonov nielen svoje telo, ale predovšetkým srdce,

- povzbudiť deti k používaniu niektorých liturgických úkonov aj v osobnej modlitbe.

3. Sviatosti a sväteniny

3.1. Spevy pri bohoslužbách

A: - vysvetliť deťom význam spevu a hudby v liturgii,

- poukázať na prítomnosť spevu a hudby pri oslave Boha už v Starom zákone.

B: - učiť deti vyjadrovať svoje city - radosť, smútok atď. pomocou spevu adresovaného nebeskému Otcovi,

- povzbudzovať deti k aktívnemu zapájaniu sa do spevovo počas svätej omše.

3.2. Krst

A: - cez symboliku vody vysvetliť deťom potrebu krstu pre náš duchovný život,

- vysvetliť deťom, kto môže krstíť a ako sa krstí,

- poukázať na význam krstu a jeho účinky v živote človeka.

B: - pomôcť deťom uvedomiť si, čo znamená sviatosť krstu v našom živote,

- povzbudiť deti k životu zodpovedajúcemu krstným záväzkom,

- viesť deti k vďačnosti za tento dar.

3.3. Sviatosť birmovania

A: - vysvetliť deťom význam tejto sviatosti pre náš život,

- prostredníctvom turíčnych udalostí poukázať na pôsobenie Ducha Svätého v našom živote a v živote Cirkvi.

- B: - vzbudiť v deťoch túžbu po prijatí tejto sviatosti,
- učiť ich už teraz prosiť o dar Ducha Svätého pre náš život a pre vydávanie svedectva.

3.4. Dar odpustenia hriechov

A: - priblížiť deťom tragédiu ľudského hriechu s jeho osobným, ale aj spoločenským dosahom,

- pripomenúť im udalosť ustanovenia sviatosti zmierenia, ako aj jej obrad,
- poukázať na význam tejto sviatosti v živote kresťana.

B: - vzbudzovať v deťoch túžbu po častom prijímaní tejto sviatosti,
- učiť deti ceste pokánia, ktorá spočíva v túžbe napraviť zlo, ktoré sme zapríčinili hriechom a viacej nahrešiť.

3.5. Pomazanie chorých

A: - vysvetliť deťom zmysel sviatosti pomazania chorých a jej účinky,

- zdôrazniť, že táto sviatosť sa neudeľuje iba pred smrťou, ale v každej ťažkej chorobe na posilu,

- priblížiť im obrad, v ktorom sa táto sviatosť vysluhuje.

B: - formovať v deťoch správny postoj k tejto sviatosti,

- učiť deti obetovať svoje choroby a ťažkosti a spájať ich s Ježišovým utrpením,
- modliť sa za chorých a trpiacich.

3.6. Sviatosť manželstva

A: - predstaviť deťom zmysel kresťanského manželstva,

- vysvetliť obrad sviatosti manželstva s jeho symbolmi.

B: - predstaviť deťom správnu kresťanskú rodinu,

- modliť sa za rodičov a pomáhať im.

3.7. Sväteniny

A: - vysvetliť deťom rozdiel medzi sviatosťami a sväteninami,

- predstaviť deťom rôzne formy kresťanských požehnaní a svätenín,
- venovať špeciálnu pozornosť kresťanskému pohrebu ako svätenine.

B: - formovať v deťoch správny postoj k sväteninám,

- vedieť si vyprosiť rodičovské požehnanie.

4. Liturgický rok

4.1. Vianočný okruh - adventné a vianočné obdobie

A: - predstaviť deťom zmysel adventného a vianočného obdobia s ich symbolikou,

- oboznámiť deti s historickými udalosťami Ježišovho narodenia (miesto, čas, prostredie).

B: - učiť deti pripravovať sa na príchod Pána Ježiša do našich srdc,

- vedieť prinášať radosť iným svojím životom alebo nejakým darom.

4.2. Veľkonočný okruh - pôstne a veľkonočné obdobie

A: - prestaviť deťom zmysel pôstneho a veľkonočného obdobia s ich významom pre náš život,

- poznať základné udalosti tohto obdobia, predovšetkým udalosti veľkonočného trojdnia a vysvetliť ich základné symboly.

B: - vzbudzovať v deťoch pocit vd'ačnosti za dar vykúpenia a vieru v zmŕtvychvstanie,

- uvedomiť si, že láska dokáže prekonať aj utrpenie a smrť,

- učiť sa prijímať a s láskou prekonávať ťažkosti v našom živote spolu s Ježišom.

4.3. Celoročné obdobie

A: - vysvetliť deťom podstatu tohto obdobia s dôrazom na jeho centrum, ktorým je nedeľa,

- vysvetliť význam slávností, sviatkov a spomienok, ktoré sú prítomné v tomto období.

B: - učiť deti správne kresťanskému sláveniu nedele,

- viesť ich k správne vytváraníu vzťahu k svätým (poznať, uctievať, nasledovať).

4.4. Prikázané sviatky

A: - oboznámiť deti s prikázanými sviatkami v priebehu liturgického roka a porozprávať im o nich,

- vedieť ich rozdeliť na sviatky Pána, sviatky Panny Márie a svätých.

B: - viesť deti k správne sláveníu týchto sviatkov,

- učiť deti prehlbovať svoju vieru prostredníctvom týchto centrálnych sviatkov.

5. Úcta k svätým a život modlitby

5.1. Panna Mária

A: - vysvetliť deťom miesto Panny Márie v našom kresťanskom živote,

- predstaviť im hlavné udalosti zo života Panny Márie, jej miesto v živote Cirkvi.

B: - prehlbovať v deťoch správny vzťah k Panne Márii ako našej nebeskej Matke,

- naučiť sa nejakú novú modlitbu k Panne Márii a túžiť ju nasledovať.

5.2. Modlitba

A: - prehľbiť v deťoch podstatu kresťanskej modlitby a jej potrebu pre duchovný život,

- predstaviť rôzne druhy a spôsoby modlitby.

B: - prehlbovať v deťoch vzťah k modlitbe ako k rozhovoru s nebeským Otcom,

- uvedomiť si, že Boh ma počuje, aj keď sa mu prihovám vo svojom srdci bez slov.

Učebné zdroje

Učebné zdroje:

- ❖ Komisia pre katechizáciu a školstvo Konferencie biskupov Slovenska vydala pre 4. ročník túto učebnicu - *Oslavujme Pána*
- ❖ KOLEKTÍV AUTOROV: *S tebou, Pane*. Diecézna katechetická komisia pri arcibiskupskom úrade v Košiciach, Košice, 1999.

JURČÁKOVÁ, S., LENCZ, L., SYNEKOVÁ, M., ŽITŇANSKÁ, T.: *Metodická príručka výchovy k láske a čistote pre I. stupeň ZŠ*. Bratislava: Komisia pre katechizáciu a školstvo KBS, 1999.

- ❖ BRATISLAVSKO-TRNAVSKÉ ARCIDIECÉZNE KATECHETICKÉ STREDISKO: *Nápady I*. Komisia pre katechizáciu a školstvo KBS, 2000.
- ❖ Okrem záväzných učebníc katechéta používa základný materiál *Sväté písmo a Katechizmus Katolíckej cirkvi*.

Hodnotenie žiakov

Žiaci sú hodnotení podľa metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy. Metódy a formy hodnotenia: klasifikácia, slovné hodnotenie, sebahodnotenie, didaktické testy, projekt.

Známkou hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom - priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.